

Smiltenes skolas jaunais
korpušs, Dakteru iela 27,
pasūtitājs Smiltenes novada
pašvaldība, projekts
Firma L4, arhitekte
Ieva Skadiņa, būvuzņēmējs
R.K.C.F. Renesanse.

GAISMA UN IEDVESMA SMILTENES VIDUSSKOLAS JAUNAJĀ KORPUSĀ

ZANE EGLĪTE
BDCC arhīva
un publicitātes foto

Atzinība konkursā
Latvijas Būvniecības
Gada balva 2021
nominācijā
Sabiedriskā ēka -
jaunbūve.

Apvienošanās

2016.

gadā apvienojoties trīs Smiltenes mācību iestādēm, tika izveidota vienota skola, kurā šobrīd mācās aptuveni 1000 audzēkņu. Līdz ar to aktualizējās arī nepieciešamība pēc papildu telpām, energoefektivitātes paaugstināšanas un vides pieejamības nodrošināšanas, lai skola būtu konkurētspējīga un piemērota mūsdienīgam mācību procesam, **atzīmē Smiltenes skolas direktore Ilze Vergina.** Teritorijas risinājumi veidotī tā, lai ļautu brīvi pārvietoties cilvēkiem ar kustību traucējumiem un īpašām vajadzībām. Ēka ir aprikota ar kontrastējošām izgaismotām norādēm, pandusu, un kāpņu līmeņu maiņas uztverei izmantoti kontrastējošas krāsas materiāli. Līmeņu maiņas vietās uz 1. pakāpiena vai pandusa sākuma iestrādāts taktils stāva numurs, savukārt uz margām sniegtā informācija Braila rakstā.

Ieceres realizācijas procesa gaitā aktīvi tika apzināti skolotāju, skolēnu un vecāku priekšlikumi. Piemēram, bioloģijas, ķīmijas un fizikas kabinetu būvniecībai īpaši tika aptaujāti šo priekšmetu skolotāji. **Savlaikus tika piesaistīts arī ēkas apsaimniekotājs, lai iepazītos ar modernajām ēkas ventilācijas sistēmām un apkalpošanas specifiku, norāda pasūtītāja pārstāve Ilze Vergina.**

Svarīgākais projekta uzdevums bija sasniegt pasūtītāja izvirzīto mērķi, nodrošinot telpās visas funkcijas, **kas nepieciešamas mūsdienīgai izglītības programmai, kurā meitenes mācās dzīt naglu sienā un puiši gatavo lazanju, norāda projekta arhitekte Ieva Skadiņa, pa-**

pildus uzsverot, ka izveidotās mācību klasses ir pietiekami plašas.

Katram skolotājam ierīkota sava metodiskā palīgtelpa, kur tas var sagatavoties mācību stundām. Padomāts par drošību, piemēram, ķīmijas kabineta palīgtelpā aiz slēgtām durvīm glabājas dažādas toksiskas vielas, kas tiek izmantotas tikai skolotāja uzraudzībā. Mācību klasēs padomāts par modernizētu mācību procesu, jo neskaitāmo burtnīcu un pierakstu vietā katram skolēnam ir sava planšete.

Ātrijs vieno

Jaunā skolas korpusa vizuālie koncepta risinājumi tapa pasūtītāja un arhitekta Joti ciešā sadarbībā, pamazām izkristalizējoties arhitektes Ielas Skadiņas idejai par plašu ātriju starp abiem vēsturiskajiem skolas korpusiem.

Ieva Skadiņa skaidro izvēlētā risinājuma ieguvumus:

– Ātrijs ir daudzfunkcionāla telpa, kur tiek organizēts gan tranzīts, gan ēdināšana, gan koncerti un dažādi mēģinājumi. Tas ir vienojošs un pārskatāms. Šī plašā, lielā telpa ar **iespēju pārredzēt savus skolas gaitu biedrus veido vienotības sajūtu un saliedē ikvienu.**

Ātrija virsgaisma telpās ienes īpaši daudz gaišuma, kas veido izjūtu par kvalitatīvu vidi ēkā.

Daudzfunkcionālā zāle paredzēta skolotāju un skolēnu pašpārvaldes sapulcēm, kora mēģinājumiem, izstādēm, mūziklītībai, mācību olimpiādēm, kā arī radošajām darbnīcām. Telpas proporcijas un īpašie risinājumi nodrošina kora mūzikai nepieciešamās akustiskās prasības.

Kvalitatīvas mācību vides priekšnosacījumi

Ieva Skadiņa uzsver ventilācijas būtiskumu:

– Īpaša uzmanība, projektējot skolas, manuprāt, jāpievērš kvalitatīvai gaisa apmaiņai. Jau vairāk nekā 13 gadus strādāju ar bērniem programmas Skolnieks. Pētnieks. Pilsētnieks ietvaros, kur praksē esmu pārliecinājusies, cik būtiska ietekme uz jauniešu spēju koncentrēties ir tieši gaisa kvalitātei. 50 m² lielā telpā, kur atrodas vairāk nekā 20 cilvēki, aptuveni pēc 20 minūtēm ir izelpots viss skābeklis un palicis tikai CO₂. Vienlīdz būtiska ir arī telpu akustika. Nereti tieši šis ir faktors, kāpēc audzēkņiem, kas sēž mācību klases pēdējās rindās, ir sliktākas sekmes. Ja telpā ir slikta akustika un attālums starp audzēknii un skolotāju ir liels, skolēns dzird tikai patskaņus un nedzird līdzskaņus. Komfortabla akustika ir mūsdienu prasība. Lai mācību telpās nodrošinātu runas skaidrību, pie griestiem izvietotas akustisku paneļu salas, daļā ēdamzonas un daļā bibliotēkas piekārtas perforēta ģipškartona plāksnes ar skaņas izolācijas slāni augšpusē. Protams, svarīgs ir arī pietiekams insolācijas un mākslīgā apgaismojuma daudzums.

Ventilācijas iekārtas ir ļoti jaudīgas, un mēs pat iedomāties nevarējām, ka tām būs tik liela nozīme, kā tas ir šobrīd, norāda pasūtītāja pārstāve Ilze Vergina.

Trīs dažādi būvniecības laikmeti

Pārbūves rezultātā ir savienotas divas esošās ēkas - 1937. gadā arhitekta Indriķa Blankenburga projektētā Latvijas laika ēka un astoņdesmitajos gados celtā padomju laika ēka. Projekta realizācijā izmantotas vecas, pārbaudītas un atzītas metodes un materiāli. Jaunais apjoms, kas integrēts starp abām esošajām ēkām, reflektē un sadarbojas ar šo vēsturisko būvapjomu.

Ieva Skadiņa uzsver:

– Abas esošās ēkas ir vērtība. Katrai no tām ir sava būvkultūra, ko projekta realizācijā iesaistītās puses respektēja. Arhitekts Indriķis Blankenburgs bija 27 gadus vecs, kad viņš projektēja Latvijas laikā celto ēkas daļu. **Šī ēka bija viena no vairākām arhitekta realizētajām skolas ēkām, kas padara šo mantojumu par ļoti iedvesmojošu. Vēlos šo faktu pozicionēt kā sākumpunktu un stūrakmeni visam, kas izveidots apkārt pieguļošajā adresē, nododot vēsturisko piegaršu gan caur ēkas interjeru, gan eksterjeru.**

Sākotnēji pasūtītājs raudzījās skeptiski uz arhitekta ieceri eksponēt kieģeļu sienu no padomju laikos būvētās ēkas daļas un nokrāsot to melnu, taču pēc darbu pabeigšanas pasūtītājs bija pat ļoti apmierināts un īpaši atzinīgi novērtēja arhitekta spēju ieraudzīt vērtību un potenciālu arī vecajā, stāsta projekta autore.

Smiltenes skolas direktore Ilze Vergina priečājas par paveikto darbu:

– Skolas ārsiena ir saglabāta kā interjera elements zālē. Arhitektei ir brīnišķīgi izdevies savienot un apspēlēt esošo ar jauno. Šobrīd ir izveidotas mūsdienīgas telpas, kur tajā pašā laikā novērojama cieņa pret vēsturisko mantojumu un iepriekšējo paaudzi, kas mācījusies skolas telpās. Mums bija ļoti svarīgi saglabāt Latvijas laika arhitektūras stilu un interjera elementus, lai arī skolas absolventiem, ienākot skolā, veidojas

43 APŠKATS. ARHITEKTŪRA BŪVNECĪBA DIZAINS / 2022 / #1

asociācijas ar savu mācību posmu šeit. Lai ieguvēji no projekta ir gan cilvēki, kas šobrīd mācās skolā, gan absolventi.

Projekta autore būvniecības procesā iesaistīto pušu sadarbības mijiedarbību salīdzina ar mūzikas nozari:

– Tā kā dziedu korī jau vairāk nekā 25 gadus, arhitektūru man patīk salīdzināt ar mūziku. Arhitekts jebkurā projektā ir kā diriģents, kurš spēj radīt mākslu pasūtītājam nepieciešamajā tonalitātē, apvienojoties kopdarbā ar inženieru un būvnieku komandas orķestri. Projekta realizācijā man līdztekus strādāja lieliska asistente Aiga Daumane, kas veidoja ēkas 3D modeli, kā arī zinoša projektu vadītāja Marika Krištopāne, kas rūpējās par savlaicīgu projekta dokumentācijas apriti visā tā ciklā. Man ir milzīgs gandarijums par ikvienu īstenoto objektu, jo arhitekta darba specifika paģēr tik daudz ko iezīmēt galda un tā arī nekad nerealizēt.

Ilze Vergina uzsvēr:

– Tā kā projektam atvēlētais laiks bija gandrīz pieci gadi, dažādi sākotnēji ieprojektētie risinājumi tika mainīti uz aktuālākiem. Laika gaitā mainījās nepieciešamo darba vietu skaits kabinetos – piemēram, informācijas tehnoloģiju kabinetos darba vietu skaits tika palielināts. Arī energoefektīvie risinājumi tika mainīti uz vēl ekonomiskākiem un modernākiem. Bijā lieliski apzināties, ka visa projekta komanda skatās vienā virzienā. Būvnieks bija elastīgs un uzsklausīja kā pasūtītāja, tā arhitekta viedokli.

Būvniecības tehnoloģijas

Raimonds Kuncevičs, R.K.C.F. Renesanse valdes loceklis:

– Smiltenes vidusskolas jaunais apjoms būvniecības stadijā prasīja nozīmīgus cilvēku un materiālu resursus, veidojot pamatu daļu, karkasu un pārsegumus monolītās betonēšanas tehnoloģijā. Katru dienu mūsu profesionāļi rūpīgi veica betonēšanas darbus un armatūras siešanu, kas prasīja lielu uzmanību, sekojot līdzi precīzu apjoma gabarītu izveidei un ātriņa izbūvei. Arī jumta daļā sānu segmenti izbūvēti no monolītā betona, kas pārklāts ar hidromembrānu, bet vidusdaļā iebūvēta stiklotā jumta konstrukcija – trīs slāņu stikls un metāla profili. Šāds jumta sadalījums ir ērts, lai nodrošinātu iespēju notīrīt stiklotās konstrukcijas no ārpuses, savukārt iekšpusē putekļiem uz stikla neļauj nosēsties pārdomāti risinātās ventilācijas sistēmas gaisa plūsma. Siltinājuma ēkas norobežojošām konstrukcijām izmantota akmensvate, pamatu plāksni siltinot ar putupolistirola plātnēm.

Papildus būvniecības gaitā bija jāpārdomā un jārisina jaunā korpusa konstruktīvā saistība ar skolas vēsturisko apjomu, pielīdzināšana dažādajiem augstumiem, īpašu pāreju izbūve. Projekta kvalitāti vērtējam kā labu un racionālu, bija viegli risināt izmaiņas tur, kur tas bija nepieciešams.

Kopumā būvniecības process ilga 13 mēnešus, un būvuzņēmuma R.K.C.F. Renesanse kontā šādi objekti ir ierasti – ir iegūta pamatīga pieredze sabiedriski nozīmīgu ēku celtniecībā. Tostarp būvēta arī viena no Valmieras stikla šķiedras ražotnēm. Vispārceltnieciskie darbi Smiltenes vidusskolas jaunajā piebūvē tika veikti pašu spēkiem, apakšuzņēmējus piesaistot inženiertehnisko komunikāciju izbūvei.

Ar gala rezultātu var pamatoti lepoties visi objekta tapšanā iesaistītie.

IEVA SKADINA

Absolvējusi RTU APF. Guvusi starptautisku pieredzi programmā EASA (Eiropien Arhitect Student Asociation).

ILZE VERGINA

Kopš 2016. gada ir Smiltenes apvienotās vidusskolas direktore. Sirdī esmu skolotāja.

46 APSKATS. ARHITEKTŪRA BŪVΝIECĪBA DIZAINS / 2022 / #1

